

ОСОБЛИВОСТІ СПІВПРАЦІ ФІНАНСОВИХ КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ

Віра Кміть, Марта Мікула

Львівський національний університет імені Івана Франка
м. Львів, просп. Свободи, 18
e-mail: vira.kmit@lnu.edu.ua, marta.mikula.99@gmail.com

Анотація. У статті розкрито структуру та систему державного фінансового контролю в Україні. Класифіковано фінансові контролюючі структури та конкретизовані суб'єкти та предмети їх міжнародної фінансової співпраці. Висвітлено роль міжнародної фінансової співпраці контролюючих органів України. Проаналізовано структуру інституцій та предмет їх діяльності з огляду на міжнародну співпрацю з іноземними партнерами. Розглянуті актуальні проблеми взаємодії контролюючих органів на міжнародному рівні та запропоновані можливі шляхи їх подолання. Здійснено аналіз фінансової співпраці ЄБРР та ЄІБ з Україною задля сприяння успішному проведенню системних перетворень. Узагальнено, що компетентні органи мають право вступати в безпосередній контакт із компетентними органами інших держав і отримувати від них оперативну інформацію і в подальшому приймати процесуальні рішення, які допоможуть підвищити ефективність фінансового контролю.

Ключові слова: фінансовий контроль, контролюючі органи, міжнародна фінансова співпраця, система державного фінансового контролю, податкові злочини.

Постановка проблеми. Співпраця в будь-якій сфері має базуватися на точному і неухильному дотриманні міжнародно-правових норм, в першу чергу загальноvizначених принципів міжнародного права.

При здійсненні взаємодії у фінансовій сфері використовуються дві основні правові форми:

1) договірно-правова, або конвенційна (укладення та реалізація договорів, в яких регулюються відносини в даній сфері);

2) інституційна (співпраця в рамках міжнародних організацій як загального, так і регіонального характеру (Організація Об'єднаних Націй, Інтерпол, Рада Європи, Рада держав Балтійського моря, організація Чорноморського Економічного Співробітництва тощо).

В даний час існуюча міжнародно-правова база, що регулює взаємодію з іншими державами і включає кілька міжнародних договорів різного рівня (міждержавні, міжурядові і міжвідомчі), динамічно розвивається і охоплює різні напрями фінансової сфери.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку системи фінансового контролю в Україні розглядалися багатьма вітчизняними вченими, серед яких: В. Базилевич, О. Барановський, О. Василик, Т. Васильєва, Н. Виговська,

К. Гурковська, О. Ковалюк, В. Кравченко, А. Крисоватий, М. Крупка, В. Корнєєв, Л. Лисяк, С. Лобозинська, Ю. Назар, Ю. Пасічник, Н. Романів, Н. Рубан, В. Рудницький, В. Савченко, О. Стефанишин, І. Стефанюк, М. Чумаченко, О. Шевчук та багато інших. Попри широке висвітлення структури та організації фінансового контролю, його правових аспектів та аналізу фінансової діяльності контролюючих органів, недостатньо розкриті можливості застосування світового досвіду у цій сфері та необхідність тісної міжнародної фінансової співпраці для впорядкування нормативно-правової бази та формування цілісної системи державного фінансового контролю України.

Формулювання мети статті. Метою статті є дослідження міжнародної фінансової співпраці контролюючих органів України в контексті залучення додаткових фінансових коштів до національної економіки.

Виклад основного матеріалу. Контролюючі органи України в межах своїх компетенцій здійснюють прямі зв'язки з відповідними органами інших держав і міжнародними організаціями, співпрацюють з ними, укладають угоди з питань фінансової співпраці, контролю за використанням коштів та дотриманням чинного законодавства щодо податків, мит, тощо та беруть участь у розробці міжнародних договорів.

Щоб краще розуміти структуру фінансового контролю варто класифікувати його за органами:

- загальної компетенції, для яких здійснення фінансового контролю не є основною діяльністю: Верховна Рада України (далі – ВРУ), Президент України, Кабінет Міністрів України, Національний Банк України;
- спеціальної компетенції – органи, які спеціально створені для здійснення конкретної діяльності в сфері фінансового контролю.

В Україні основними контролюючими органами з питань міжнародної фінансової співпраці за видами контролю є:

- парламентський контроль – ВРУ здійснює контроль шляхом незалежних зовнішніх перевірок незалежним ревізором від імені законодавчого органу, а також його комітетами (табл. 1). Прямий контроль здійснюється від імені законодавчого органу та його комітетами: Комітетом з питань бюджету, Комітетом з питань фінансів і банківської діяльності, Комітетом з питань податкової та митної політики. Непрямий парламентський контроль від імені ВРУ за надходженням коштів до держбюджету України та їх використання здійснює Рахункова палата, як головний суб'єкт зовнішнього державного фінансового контролю, відповідно до статті 98 Конституції України [1];

- президентський контроль – Президент, відповідно до Конституції [1], має широкі повноваження з контролю у сфері державного управління, які стосуються як формування організаційних засад системи виконавчої влади, так і змісту її функціонування. Непрямий президентський контроль здійснюється органами, які підпорядковані Президенту України та підзвітні Верховній Раді України (табл. 1);

- урядовий контроль – Кабінет Міністрів України здійснює контроль за публічними фінансами під час практичної реалізації фінансової політики України, державної політики у галузі ціноутворення й оплати праці, складання та виконання державного бюджету України і звіту про його виконання, здійснення загальнодержавних і міждержавних економічних програм, створення і керівництва діяльністю різних фондів тощо [2, с. 81];

- відомчий (міністерський) контроль – наглядово-контрольна діяльність контролюючих органів, що здійснюється через відповідних міністрів, зокрема через Міністра фінансів (табл. 1). Зокрема, Міністерство фінансів України забезпечує контроль за дотриманням бюджетного законодавства на кожній стадії бюджетного процесу стосовно державного та місцевого бюджетів, коригує показники фінансової бази пенсійної системи, забезпечує у межах своїх повноважень організацію та здійснення контролю за інвестуванням пенсійних коштів і виконанням пенсійних програм тощо. Крім того, Міністерство фінансів України здійснює внутрішній фінансовий контроль та аудит на підприємствах, в установах і організаціях, що належать до сфери його управління.

Таблиця 1

Міжнародна співпраця контролюючих органів

Кон-троль	Орган	Суб'єкти / предмет міжнародної співпраці
Парламентський	Верховна рада України	<ul style="list-style-type: none"> затверджує Рішення про надання Україною позик і економічної допомоги іноземним державам та міжнародним організаціям, а також про одержання Україною від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій позик, непередбачених державним бюджетом України, здійснення контролю за їх використанням
	Рахункова палата України	<ul style="list-style-type: none"> керується Законом України «Про Рахункову палату» [3] та, з огляду на міжнародну співпрацю, контролює: <ul style="list-style-type: none"> фінансування загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального і національно-культурного розвитку, охорони довкілля, дотримання законності щодо надання Україною позик і економічної допомоги іноземним державам, міжнародним організаціям, передбачених у державному бюджеті України; законність договорів, раціональне та ефективне використання кредитів і позик, які отримує Україна від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій [2, с.84]
Президентський	Служба безпеки України	<ul style="list-style-type: none"> спецслужби інших країн; правоохоронні органи інших країн; профільні структури у складі міжнародних організацій [4]
	Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (далі – НКЦПФР)	<ul style="list-style-type: none"> Міжнародна організація комісій з цінних паперів (International Organization of Securities Commissions – IOSCO); МВФ; Проект технічної допомоги ЄС «Технічна допомога за пріоритетними напрямками фінансового сектору»; «Міжнародні партнерства задля стабільності фінансового сектору» (IP-FSS), USAID; Меморандуми про взаєморозуміння з регуляторами інших країн: Туреччина, Арабської Республіки Єгипет; участь в програмах ЄС: Інструмент технічної допомоги та обміну інформацією TAIEX (Technical Assistance and Information Exchange) [5]
	Національне антикорупційне бюро України (НАБУ)	<ul style="list-style-type: none"> Конвенції Організації Об'єднаних Націй (ООН) проти Корупції; МВФ; співпраця з іноземними країнами щодо обміну досвідом з питань протидії корупції [6]

Урядовий	Антимонопольний комітет України	<ul style="list-style-type: none"> • Міжнародна співпраця у сфері конкуренції: • залучення міжнародної технічної допомоги - Проєкт ЕБРР «Зміцнення потенціалу АМКУ в сфері конкуренції»; • Проєкт ЄС «Підтримка АМКУ у впровадженні правил державної допомоги»; • програми міжнародної технічної допомоги Агентства США з міжнародного розвитку (USAID); • «Програма технічної допомоги з розвитку інституційного потенціалу України у застосуванні конкурентного законодавства та у здійсненні конкурентної політики»; • конкурентні відомства світу; • галузева робоча група з питань державної допомоги [7]
	Національне агентство з питань запобігання корупції	<p>Співпраця з відповідними структурами щодо питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> • запобігання та виявлення корупції; • обмін досвідом та позитивною практикою у сфері превентивної діяльності; • проведення взаємних консультацій, обмін інформацією та реалізація проєктів, що становлять спільний інтерес та контролю за політичним фінансуванням інших країн; • організація спільних семінарів, круглих столів, конференцій, тренінгів тощо з Латвією (Бюро із запобігання та боротьби з корупцією Латвійської Республіки), Румунією (Антикорупційним генеральним директором Міністерства внутрішніх справ Румунії), Італією (Національним антикорупційним органом Республіки Італія), Канадою (Agriteam Canada Consulting Ltd. (EDGE) та Міжнародною фундацією виборчих систем (IFES)) [8].
	Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (АРМА)	<ul style="list-style-type: none"> • здійснює міжнародне співробітництво з відповідними органами іноземних держав у частині обміну досвідом та інформацією з питань, пов'язаних з виявленням, розшуком та управлінням активами та забезпечує співробітництво з міжнародними, міждержавними організаціями, мережами, діяльність яких спрямована на забезпечення міжнародного співробітництва у сфері виявлення, розшуку та управління активами, у тому числі з Камденською міжвідомчою мережею з питань повернення активів (CARIN), та представляє Україну в цій організації; • є партнером Ініціативи з повернення вкрадених активів (StAR) та активно співпрацює з мережею в частині обміну інформацією та досвідом, проведення спільних заходів, у тому числі навчальних; • з 2018 р. набуло статусу спостерігача в Міжвідомчій мережі з управління активами Балканського регіону (BAMIN) та авторизовано (2017) у Глобальній мережі контактних пунктів Інтерполу (Interpol Global Focal Point Network) з розшуку активів, в якості контактного органу від України, а також отримало доступ до захищеної системи зв'язку Інтерполу для обміну інформацією з розшуку активів (I-SECOM) [9].
	Державна аудиторська служба України	<ul style="list-style-type: none"> • ТАСЕХ, щодо розвитку державного фінансового контролю • Світовий Банк, щодо оцінки ефективності управління державними фінансами в рамках системи ДВФП (PEFA) [10]

Відомчий (через Міністра фінансів)	Державна казначейська служба України	Міжнародна асоціація казначейських служб об'єднує представників казначейських служб окремих країн Європи, Африки, Азії, Карибського і Тихоокеанського басейнів та колишнього СРСР (всього 30 країн) та тісно співпрацює з такими міжнародними організаціями як: Світовий банк, МВФ, Організація економічного співробітництва і розвитку та Європейський банк реконструкції та розвитку. Україна стала її членом в 2007 році [11].
	Державна служба фінансового моніторингу України	<ul style="list-style-type: none"> • Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF); • Комітет експертів Ради Європи із взаємної оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (MONEYVAL); • Егмонтська група підрозділів фінансової розвідки; • Євразійська група з протидії легалізації злочинних доходів і фінансуванню тероризму (CAG) [12].
	Державна податкова служба України	<ul style="list-style-type: none"> • Внутрішньо-Європейська Організація Податкових Адміністрацій (IOTA); • Організація економічного співробітництва та розвитку (OECD); • Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ); • Центр підвищення кваліфікації у сфері фінансів (CEF) [13].
	Державна митна служба України	<ul style="list-style-type: none"> • Європейське бюро з питань боротьби з шахрайством (OLAF); • Світова організація торгівлі (WTO); • Чорноморське економічне співробітництво (ЧЕС); • Всесвітня митна організація (WCO); • Організація за демократію та економічний розвиток – ГУАМ; • Місія Європейської Комісії з надання допомоги в питаннях кордону України та Республіки Молдова (EUBAM) [14].

Міжнародна співпраця з іноземними фінансовими інститутами значною мірою впливає на стан економіки України, оскільки, завдяки інвестиціям та запозиченням від міжнародних фінансових організацій, відбувається:

- покращення макроекономічних показників;
- реформування національної економіки;
- формування конкурентного середовища;
- стабілізація національної грошової одиниці;
- формування сприятливого інвестиційного клімату;
- міжнародна інтеграція;
- розвиток приватних підприємств;
- створення нових місць праці;
- розвиток спільних міжнародних проектів у державному секторі тощо.

В теперішній час Україна змушена звертатися за позиками. Без партнерства з міжнародними фінансовими організаціями, стабільність української економіки буде на грані виживання. На сьогодні помітну фінансову допомогу Україні надають такі міжнародні організації як Міжнародний валютний фонд, Світовий банк та Міжнародний банк реконструкції та розвитку. Аналізуючи сфери та предмет співпраці з міжнародними фінансовими інституціями, які є партнерами українських контролюючих органів, можна констатувати, що така співпраця знаходиться на початковому етапі свого розвитку і потребує подальшого поглиблення, поширення та популяризації.

Співпраця з компетентними органами іноземних держав, а також з міжнародними органами та організаціями є одним із пріоритетних напрямів діяльності контролюючих

органів. Вона здійснюється як у рамках участі у заходах міжнародного характеру, так і у форматі двосторонньої взаємодії. Крім того, українське законодавство передбачає можливість міжнародного співробітництва за відсутності міжнародних договорів – на умовах взаємності.

Як приклад міжнародної фінансової співпраці розглянемо співпрацю з Європейським банком реконструкції та розвитку (далі – ЄБРР) та Європейським інвестиційним банком (далі – ЄІБ).

Відповідно до Указу Президента №379/92 від 14.07.1992 Україна отримала членство в ЄБРР у серпні 1992 року [15]. За цей час між Україною та ЄБРР було домовлено про фінансування 407 проектів на загальну суму 12,655 млрд. євро. На етапі впровадження сьогодні знаходиться 169 проектів на загальну суму 3,631 млрд. євро; частка проектів, залучених приватним сектором, становить 44%. Окрім кредитів Україна отримує також від ЄБРР безоплатну технічну допомогу. За 2019 рік загальна сума такої допомоги склала 21,6 млн. євро [16].

Найбільші кошти йдуть на фінансування промисловості, бізнесу та сільського господарства – загалом близько 35% від усіх коштів, що становить 1,255 млрд. євро. Наступна за обсягом частка коштів надходить до енергетичної галузі – 1,008 млрд. євро (28%). Трохи менше отримали промисловість, бізнес та сільське господарство – 970 млн. євро (27%). Найменше коштів для фінансування отримали фінансові інституції – 11%, тобто приблизно 397 млн. євро. У найближчій перспективі з метою підтримки та стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу ЄБРР планує відкрити 15 нових офісів в Україні на базі уже функціонуючих бізнес-організацій. Підтримка саме цього сектору є одним з найголовніших пріоритетів діяльності даної організації згідно з Ініціативою розвитку малого бізнесу [17], що впроваджена з липня 2014 року. У рамках дії Ініціативи українські підприємства зможуть отримати кошти загальноєвропейського фонду кредитної підтримки загальним обсягом 100 млн. євро. До того ж ЄБРР спільно з ЄС планує надавати не лише фінансову, а й консультативну допомогу українським підприємствам. Обмін досвідом та запозичення практик європейського ведення бізнесу також можуть стати одним з важелів для покращення діяльності українських компаній. Завдяки цій програмі наші підприємства отримують дуже широкі можливості для свого подальшого розвитку.

Іншим прикладом успішної співпраці є надані ЄБРР кредити обсягом 20 млн. дол. США таким українським аграрним підприємствам як «Зерно-Агротрейд» та «Цукорагропром», які є дочірніми підприємствами українського агропромислового холдингу «Астарта». Мета кредитування – впровадження сучасних інформаційних технологій, що покликані активізувати в Україні розвиток точного землеробства. Очікується, що ці сільськогосподарські технології у перспективі мають змогу збільшити врожайність та скоротити використання шкідливих мінеральних добрив приблизно на 15%.

Найновішим проектом між Україною та ЄБРР є надання позики у розмірі 52 млн. євро найбільшій газодобувній компанії України «УкрГазвидобування», який був ухвалений 8 жовтня 2018 року. Метою надання кредиту є купівля нових установок для ремонту свердловин та підвищення енергоефективності. Дане обладнання слугуватиме для рекуперації скидного тепла під час процесів газопереробки, що, в свою чергу, дозволить зменшити викиди вуглекислого газу в повітря [18].

Міжнародне фінансове співробітництво Україна здійснює і з ЄІБ. На основі Закону України від 07.02.2006 № 3292-IV Рамкової угоди між Україною та ЄІБ укладеної в Люксембурзі 14 червня 2005 року було розроблено нормативно-правову

базу з метою залучити ресурси банку для реалізації проектів [19]. Протягом 10 років співпраці України з ЄІБ, було впроваджено 26 проектів загальною вартістю майже 6 млрд. євро. переважно в таких галузях як захист довкілля, енергетична інфраструктура, телекомунікації, транспорт та інше. Україна належить до групи Східного партнерства і має значну частку фінансування серед інших країн, що в середньому перевищує 50% [20].

Інвестиції в економічну та соціальну інфраструктуру мають вагоме значення для покращення добробуту населення та стабільної економіки. Наразі активно триває фінансування проектів в сфері транспортної інфраструктури, зокрема “Розвиток міського пасажирського транспорту в містах України”, який має на меті розвинути екологічно чистий транспорт вартістю в 200 млн. євро; “Модернізація аеронавігаційної системи України”, що спрямована на впровадження якісного обладнання в сфері повітряного руху тощо на суму 41,2 млн. євро, а також низка інших проектів даного сектору економіки, які перебувають на стадії виконання для забезпечення кращого сполучення загальною вартістю 746,2 млн. євро [21].

ЄІБ підтримує програму енергоефективності у вищих навчальних закладах України ще з 2016 року. Вже було виділено 120 млн. євро, але в 2018 році тривала підтримка енергоефективності ВНЗ та заміна застарілого обладнання задля досягнення найвищих стандартів у сфері освіти, удосконалення матеріальної бази та зменшення енергоспоживання. Проект розрахований на 7 ВНЗ різних областей та на суму 160 млн. євро [22].

Контроль за виконанням умов та зобов'язань за міжнародними фінансовими угодами є надзвичайно важливим. Так, контроль за виконанням зобов'язань зі сторони міжнародних фінансових організацій, відповідно до їхніх угод, здійснює чітко окреслена система контролю за використанням коштів, на відміну від української сторони, в якій не прослідковується системний контроль. Тому, для забезпечення ефективного контролю за виконанням умов та зобов'язань щодо міжнародних договорів та угод, необхідно ввести уповноважених осіб з реалізації проектів Світового банку, МВФ, ЄБРР, ЄІБ в Україні, які забезпечуватимуть контроль за ходом виконання проектів з моменту їх початку і до завершення незалежно від змін уряду.

В системі фінансового контролю міжнародної співпраці урядові установи часто звертаються до незалежних аудиторів, зазвичай до компаній Великої четвірки, для проведення аналізу корпоративного управління позичальника, його цільового використання кредитних коштів та визначити слабкі місця для того, щоб переконатися в надійності позичальника.

Аналіз стану взаємодії з компетентними органами зарубіжних країн свідчить про те, що в організації взаємодії є низка невирішених проблем, які чинять негативний вплив на кінцеві результати боротьби з міжнародною податковою злочинністю.

В ході дослідження були виділені і згруповані деякі актуальні проблеми взаємодії контролюючих органів на міжнародному рівні, до яких належать:

- 1) відсутність механізмів реалізації наявних домовленостей, які закріплені в міжнародних договорах про співробітництво країн у боротьбі зі злочинністю. Контролюючі органи тим не менш критично оцінюють їх якість і можливість повного, неухильного і оперативного їх застосування. В результаті різні держави пред'являють один одному численні претензії, в той час як рішення проблеми криється не в взаємному нехтуванні, а у відсутності механізмів реалізації наявних домовленостей [23, с .117]. Так, американські правоохоронні органи, розслідуючи справи про відмивання отриманих незаконним шляхом грошей, так і не змогли отримати від

України необхідних документів. Також українська сторона відмовилася передати американським і швейцарським слідчим матеріали, які могли б бути використані при розгляді подібних справ [20]. При цьому дії української сторони не відповідали широко розповсюдженим в даний час в Європі та Америці тенденціям до прозорості всіх операцій, але відповідали визначеній процедурі, прописаній у договорах про взаємну правову допомогу між Україною та іншими державами. Правоохоронні органи США замість того щоб домовитися про зміну у цих договорах пунктів, які їх не влаштовують, фактично вимагали від України їх порушення;

2) особливості національного законодавства, що регулює кримінально-правові засади забезпечення економічної безпеки. Треба зазначити, що підходи до формулювання кримінально-правових заборон щодо податкових злочинів у законодавствах зарубіжних країн істотно розрізняються. В ряді країн поняття «податкове ухилення» (tax evasion) на законодавчому рівні не розкривається. Наприклад, у законодавстві таких держав, як Великобританія, Італія, Німеччина, Канада, США, Франція та ін., ухилення від сплати податків визначається як «невиконання обов'язку бути чесним», обман або податкове шахрайство. Інформація по каналах Інтерполу передається в основному для допомоги в розкритті податкових злочинів, а не правопорушень, тому невизначеність великого числа держав з поняттям «податковий злочин» несе з собою відмову в передачі потрібної інформації, так як ця інформація в рамках національного законодавства ніяк не може відноситися до податкових злочинів. Так як в деяких країнах не існує поняття «податковий злочин», тобто необхідним включенням такого поняття в Угоду про співпрацю та обмін інформацією в галузі боротьби з порушеннями податкового законодавства. Компетентні органи мають право вступати в безпосередній контакт з компетентними органами інших держав і отримувати від них інформацію до порушення кримінальної справи (оперативну інформацію) і в подальшому приймати процесуальні рішення;

3) неможливість безпосереднього співробітництва відділу міжнародного співробітництва та обміну інформацією центрального виконавчого апарату України з компетентними органами іноземних держав;

4) наявність ситуації, коли в міжнародних угодах податкові злочини не виділені в окрему від економічних злочинів категорій. Виділення цієї категорії дозволило б підвищити оперативну значимість інформації до порушення кримінальної справи, і це певною мірою відіб'ється на ефективності виявлення і розкриття справ, пов'язаних з ухиленням від сплати податку. На даному етапі обмін інформацією можливо проводити на основі міжнародних угод [2, с. 44]. Досвід України, накопичений в процесі практичної реалізації, дозволив виявити наступний недолік. Наприклад, за угодою про обмін інформацією з Інтерполом мається на увазі передача інформації для розкриття економічних злочинів, але вона не охоплює специфічних даних, необхідних для розслідування податкових злочинів (наприклад, про сплату податків організаціями з доходів, отриманих від іноземних джерел). З метою розробки механізмів взаємодії з компетентними органами зарубіжних країн у цьому зв'язку робилися спроби дослідити національне правове регулювання, виявити значущі для забезпечення економічної безпеки інститути, окремі норми права та провести їх ідентифікацію. Однак ця робота носила тільки оглядовий характер, була позбавлена функціональної систематизації, що не дозволяло використовувати отримані дані як базу для розробки механізму співпраці;

5) наявність ситуації, яка характеризується тим, що міжнародне законодавство не систематизоване і не регламентує кримінально-правові основи боротьби з

економічними злочинами і не забезпечує економічну безпеку, а також конкретно не визначає компетенцію органів забезпечення економічної безпеки зарубіжних держав. Треба провести інвентаризацію та оцінку існуючої міжнародно-правової бази взаємодії в боротьбі зі злочинами економічної спрямованості [24];

б) недостатня кількість компетентних, кваліфікованих працівників з питань міжнародного фінансового контролю.

Висновки. Отже, для вирішення означених проблем необхідно, в першу чергу, усунути дублювання повноважень діючих контролюючих органів України, які формують національну систему державного фінансового контролю, та систематизувати міжнародне законодавство, що регламентує здійснення фінансового контролю в сфері міжнародної фінансової співпраці, зокрема в частині узгодження термінології з міжнародним законодавством, опрацювання конкретних механізмів та процедур здійснення такого контролю.

Україна упродовж терміну членства у ЄБРР докладає зусиль, аби налагодити ефективну співпрацю з цим потужним надавачем кредитування та інвестування. Вже реалізована значна кількість важливих проектів у галузі підтримки малого і середнього бізнесу, розвитку інфраструктури та енергетики, які позитивно вплинули на економіку країни в цілому. Для нашої країни ЄБРР є надійним партнером для довгострокової співпраці щодо реалізації проектів зі сприяння розвитку економіки та соціальної сфери України.

Водночас гнучка політика інвестування ЄІБ видається особливо важливою для фінансування транспорту та телекомунікацій. Активна співпраця з ЄІБ стає вагомим чинником для економічного зростання країни та соціального добробуту населення.

Залучені від міжнародних фінансових організацій кошти позитивно впливають на національну економіку України, надаючи значну підтримку у реформуванні національних інститутів, формуванні конкурентного ринкового середовища та сприятливого інвестиційного клімату. Проте, потрібно пам'ятати, що така співпраця знаходиться на початковому етапі свого розвитку і потребує подальшого поглиблення та поширення. Доки Україна є залежною від запозичень міжнародних фінансових організацій, доти існує ризик загрози фінансовій безпеці держави, а державний борг надалі зростатиме.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Фінансове право : підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки та О. П. Гетманець; Ю. М. Жорнокуй, О. В. Кашкарьова, Т. В. Колесник та інші. Харків: Екограф. 2015. С. 44, 81-84 .
3. Про Рахункову палату : Закон України від 11.07.1996 р. № 316/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text>
4. Офіційний сайт Служби безпеки України. URL: <https://ssu.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://nssmc.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Національного антикорупційного бюро України. URL: <https://nabu.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Антимонопольного комітету України. URL: <https://amcu.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Національного агентства з питань запобігання корупції. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/>

9. Офіційний сайт Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів. URL: <https://arma.gov.ua>
10. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. URL: <https://www.dasu.gov.ua/ua/>
11. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua>
12. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України. URL: <https://fiu.gov.ua/>
13. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/>
14. Офіційний сайт Державної митної служби України. URL: <https://customs.gov.ua/>
15. Про членство України в Європейському банку реконструкції та розвитку : Закон України від 14.07.1992 №379/92 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/379/92>
16. Стратегія діяльності ЄБРР в Україні на 2011 – 2014 роки. URL: https://www.ebrd.com/downloads/country/strategy/ukraine_uk.pdf
17. ЄБРР відкриє 15 офісів для підтримки малого і середнього бізнесу в Україні. URL: <http://economics.unian.ua/other/1413134-ebrr-mae-namir-vidkriti-v-ukrajini-15-ofi-siv-po-pidtrimtsi-malogo-i-serednogobiznesu.html>
18. Укргазвидобування отримає позику ЄБРР у 52 млн. євро. URL: <https://www.dero.ua/ukr/money/ukrgazvidobuvannya-otrimaye-poziku-yebr-u-52-mln-uevro-20181112868469>
19. Рамкова угода між Україною та Європейським інвестиційним банком. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_585
20. Офіційний сайт Європейського інвестиційного банку. URL: <http://www.eib.org/en/infocentre>
21. Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України. URL: <https://mtu.gov.ua/content/infrastrukturni-proekti-z-ebrr-ta-eib.html>
22. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/u-7-vishah-pochinayut-roboti-z-pokrashennya-energoefektivnosti-na-cherzi-vidbir-novih-uchasnikiv-proektu>
23. Фінансове право України: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл./Л.К. Воронова, М.П. Кучерявенко, Н.Ю. Пришва та ін. Київ: Правова єдність. 2009. С. 117.
24. Податкове право України: навчальний посібник / Павлов Д.М., Процюк Т.Б., Удовик М.С. та ін.; за заг. ред. А.Г. Чубенка. Київ: Нац. акад. внутр. справ. 2014. С. 304.

Reference

1. Constitution of Ukraine: Law of Ukraine of June 28, 1996. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>
2. Financial law / O. Bandurky and O. Hetmanets, Y. Zhornokuy, O. Kashkareva, T. Kolesnyk and others. Kharkiv: Ekograf. 2015. P. 44, 81-84.
3. About Accounting Chamber: Law of Ukraine of 11.07.1996 № 316/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text>
4. Official site of the Security Service of Ukraine. URL: <https://ssu.gov.ua/>
5. Official site of the National Commission on Securities and Stock Market. URL: <http://nssmc.gov.ua/>
6. Official site of the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine. URL: <https://nabu.gov.ua/>
7. Official site of the Antimonopoly Committee of Ukraine. URL: <https://amcu.gov.ua/>
8. Official site of the National Agency for the Prevention of Corruption. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/>

9. Official site of the National Agency of Ukraine for Detection, Search and Management of Assets Obtained from Corruption and Other Crimes. URL: <https://arma.gov.ua>
10. Official site of the State Audit Service of Ukraine. URL: <https://www.dasu.gov.ua/en/>
11. Official site of the State Treasury Service of Ukraine. URL: <https://www.treasury.gov.ua/en>
12. Official site of the State Financial Monitoring Service of Ukraine. URL: <https://fmu.gov.ua/>
13. Official site of the State Tax Service of Ukraine. URL: <https://tax.gov.ua/>
14. Official site of the State Customs Service of Ukraine. URL: <https://customs.gov.ua/>
15. On Ukraine's membership in the European Bank for Reconstruction and Development: Law of Ukraine of 14.07.1992 №379/92. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/379/92>
16. EBRD Strategy for Ukraine for 2011-2014. URL: https://www.ebrd.com/downloads/country/strategy/ukraine_uk.pdf
17. The EBRD will open 15 offices to support small and medium-sized businesses in Ukraine. URL: <http://economics.unian.ua/other/1413134-ebrr-mae-namir-vidkriti-v-ukrajini-15-ofi-siv-po-pidtrimtsi-malogo-i-serednogobiznesu.html>
18. Ukrasvydobuvannya will receive a 52-million-euro loan from the EBRD. URL: <https://www.depo.ua/ukr/money/ukrgazvidobuvannya-otrimaye-poziku-yebrr-u-52-mln-yevro-20181112868469>
19. Framework Agreement between Ukraine and the European Investment Bank. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_585
20. Official site of the European Investment Bank. URL: <http://www.eib.org/en/infocentre>
21. Official site of the Ministry of Infrastructure of Ukraine. URL: <https://mtu.gov.ua/content/infrastrukturni-proekti-z-ebrr-ta-eib.html>
22. Official site of the Ministry of Education and Science of Ukraine. URL: <https://mon.gov.ua/en/news/u-7-vishah-pochinayut-roboti-z-pokrashennya-energoefektivnosti-na-cherzi-vidbir-novih-uchasnikiv-proektu>
23. Voronova L., Kucheryavenko M., Pryshva N. and others (2019). *Finansove pravo Ukrainy* [Financial law of Ukraine]. Kyiv: Pravova yednist. P. 117. [in Ukrainian].
24. Pavlov D., Protsyuk T., Udovik M. and others (2014). *Podatkove pravo Ukrainy*. [Tax law of Ukraine]. Kyiv: National Academy of Internal Affairs. 2014. P. 304. [in Ukrainian].

FEATURES OF INTERNATIONAL COOPERATION OF FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITIES OF UKRAINE

Vira Kmit, Marta Mikula

*Ivan Franko National University of Lviv, 79008 Lviv, 18 Svobody Avenue
e-mail: vira.kmit@lnu.edu.ua, marta.mikula.99@gmail.com*

Annotation. The article reveals the state financial control structure and system in Ukraine. The Ukrainian financial supervisory authorities are classified, and the subjects of international financial cooperation are specified. The role of international financial cooperation of the Ukrainian supervisory authorities is highlighted. The topical problems of supervisory authorities' interaction at the international level are considered. An analysis of the EBRD's and the EIB's financial cooperation with Ukraine was conducted to facilitate the successful implementation of systemic transformation. With the support of the EBRD, a significant number of important projects have been implemented to support small and medium-sized businesses, infrastructure development and energy projects, which have had a positive impact on the country's economy as a whole. For our country, the EBRD is a reliable partner for long-term cooperation in the implementation of projects to promote the development of the economy and social sphere of Ukraine. The EIB's flexible investment

policy seems particularly important for financing transport and telecommunications. Active cooperation with the EIB is becoming an important factor for the country's economic growth and social welfare.

The author summarizes that the competent authorities have the right to enter into direct contact with the competent authorities of other states and receive from them operational information and further make procedural decisions that will help increase the effectiveness of financial control. Ukrainian legislation provides the possibility of international cooperation in the absence of international agreements - on the terms of reciprocity. Funds raised from international financial organizations have a positive impact on Ukraine's national economy, providing significant support in reforming national institutions, creating a competitive market environment and a favourable investment climate. The scope analysis of the Ukrainian international financial cooperation with foreign institutions has shown that such cooperation is developing and needs further deepening and dissemination.

Key words: financial control, supervisory authorities, international financial cooperation, state financial control system, tax evasion.

Стаття надійшла до редколегії 15.10.2020

Прийнята до друку 29.12.2020